

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะเป็นการสรุปผลการวิจัย โดยกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาในกลุ่มวิชาต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

สมมติฐานของการวิจัย

ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ของผู้บริหารงานวิชาการ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาในกลุ่มวิชาตามโครงสร้างของหลักสูตร 5 กลุ่ม คือ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ กลุ่มวิชาการงานและอาชีพ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 98 โรงเรียน โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง คือ

1. กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 98 คน
2. กลุ่มผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน 98 คน
3. กลุ่มหัวหน้าหมวดวิชาแยกตามกลุ่มวิชา 5 กลุ่ม จำนวน 490 คน

รวมกลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้จำนวนทั้งสิ้น 686 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน จัดรูปแบบดังนี้

ตอนที่ 1 สํารวจข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) สอบถามเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ เพศ อายุ อายุราชการ และวุฒิทางการศึกษา

ตอนที่ 2 สํารวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารงานวิชาการของโรงเรียน, แบบสอบถามตอนนี้มี 72 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) มีระดับของปัญหาให้เลือก 5 ระดับ คือ

- 0 หมายความว่า ไม่มีปัญหาเลย
- 1 หมายความว่า มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายความว่า มีปัญหาในระดับน้อย
- 3 หมายความว่า มีปัญหาในระดับมาก
- 4 หมายความว่า มีปัญหาในระดับมากที่สุด

ผู้กรอกแบบสอบถามจะทำเครื่องหมายเลือกตอบข้อละ 1 เครื่องหมาย และแบบสอบถามนี้ครอบคลุมถึงลักษณะงานวิชาการ 10 ประเภทเกี่ยวกับ

1. หลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร
2. ตารางสอนและวิธีสอน
3. วัสดุอุปกรณ์การสอนและการใช้แหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น
4. ห้องสมุดเพื่อการค้นคว้า
5. กิจกรรมนักเรียน
6. การนิเทศงานวิชาการของโรงเรียน
7. การกำหนดให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการ
8. การแนะแนว
9. การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา
10. การวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ

ตอนที่ 3 สํารวจข้อมูลที่เกิดจากการตอบคำถามแบบปลายเปิด (Open - ended form) ที่ผู้ตอบมีความคิดอิสระที่จะเสนอปัญหาอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ปรากฏในตอนที่ 2 (ข้อ 1 - 72)

### 3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งส่งไปและรับคืนทางไปรษณีย์ แบบสอบถามส่งไป 686 ฉบับ ได้รับคืนและใช้วิจัยได้จำนวน 652 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.04

### 4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาใน ส่วนกลาง ซึ่งครอบคลุมถึงลักษณะงานวิชาการ 10 ประเภท วิเคราะห์โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และกลุ่ม หัวหน้าหมวดวิชา 5 กลุ่มวิชา ใช้การทดสอบด้วยค่าเอฟ (F - Test) และทดสอบความแตกต่าง เป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method) ส่วนปัญหาที่ได้จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended form) วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละของจำนวนผู้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม

### สรุปผลการวิจัย

#### 1. การศึกษาข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง

##### สังกัดกรมสามัญศึกษา ปრაกฏดังนี้

- 1.1 ผู้บริหารงานวิชาการจำนวน 652 คน เป็นหญิงมากกว่าชาย คือเป็นหญิง ร้อยละ 57.5 เป็นชายร้อยละ 42.5 และเมื่อจำแนกผู้บริหารงานวิชาการออกเป็น 7 ตำแหน่ง พบว่า
  - ก. ผู้บริหารโรงเรียน 87 คน เป็นชายมากกว่าหญิง คือเป็นชายร้อยละ 72.4 เป็นหญิงร้อยละ 27.6
  - ข. ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ 94 คน เป็นชายมากกว่าหญิง คือเป็นชาย ร้อยละ 52.2 เป็นหญิงร้อยละ 47.8
  - ค. หัวหน้าหมวดในกลุ่มวิชาภาษา 104 คน เป็นหญิงมากกว่าชาย คือเป็นหญิงร้อยละ 81.7 เป็นชายร้อยละ 18.3
  - ง. หัวหน้าหมวดในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ 103 คน เป็นชาย มากกว่าหญิง คือเป็นชายร้อยละ 68.0 เป็นหญิงร้อยละ 32.0

- จ. หัวหน้าหมวดในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา 93 คน เป็นหญิงมากกว่าชาย  
คือเป็นหญิงร้อยละ 65.6 เป็นชายร้อยละ 34.4
- ฉ. หัวหน้าหมวดในกลุ่มวิชาพัฒนาบุคลากร 91 คน เป็นชายมากกว่าหญิง  
คือเป็นชายร้อยละ 53.8 เป็นหญิงร้อยละ 46.2
- ช. หัวหน้าหมวดในกลุ่มวิชาการงานและอาชีพ 80 คน เป็นหญิงมากกว่า  
ชาย คือเป็นหญิงร้อยละ 55.6 เป็นชายร้อยละ 44.4
- 1.2 ผู้บริหารงานวิชาการเป็นจำนวนมากคือร้อยละ 48.9 มีอายุระหว่าง  
41 - 50 ปี และเป็นจำนวนน้อยคือร้อยละ 8.5 มีอายุระหว่าง 21 -  
30 ปี
- 1.3 ผู้บริหารงานวิชาการเป็นจำนวนมากคือร้อยละ 48.5 มีอายุราชการ  
มากกว่า 20 ปีขึ้นไป และเป็นจำนวนน้อยคือร้อยละ 4.0 มีอายุราชการ  
ระหว่าง 1 - 5 ปี
- 1.4 ผู้บริหารงานวิชาการเป็นจำนวนมากคือร้อยละ 84.4 มีวุฒิปริญญาตรี  
และเป็นจำนวนน้อยคือร้อยละ 0.5 มีวุฒิสองปริญญาโท

2. การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ซึ่งครอบคลุมงาน 10 ประเภท ได้แก่ หลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร ตารางสอนและวิธีสอน วัสดุอุปกรณ์การสอนและการใช้แหล่งทรัพยากรในห้องเรียน ห้องสมุด เพื่อการศึกษา ค้นคว้า กิจกรรมนักเรียน การนิเทศงานวิชาการของโรงเรียน การกำหนดให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการ การแนะแนว การวัดและประเมินผลการศึกษา และการวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ การวิจัยปัญหาดังกล่าวในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา ปรากฏว่า

- 2.1 การบริหารงานวิชาการทุกประเภทมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย อย่างไรก็ตาม มีปัญหาที่ผู้บริหารงานวิชาการส่วนใหญ่สนใจเป็นพิเศษในแต่ละประเภทของงาน ดังนี้
- ด้านหลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร โรงเรียนไม่สามารถเปิดสอนวิชาชีพให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นได้
- ด้านตารางสอนและวิธีสอน ครูไม่ปรับปรุงวิธีการสอนให้เป็นไปตามแบบใหม่ เช่น แบบแก้ปัญหา แบบสืบสวนสอบสวน แบบสร้างสภาพการณ์

จำลอง ฯลฯ

ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอนและการใช้แหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น โรงเรียน

ไม่มีความคล่องตัวในการให้นักเรียนได้เรียนรู้จากทรัพยากรนอกโรงเรียน เช่น สถานฝึกอาชีพ

ด้านห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้า ครูผู้สอนขาดความสามารถในการ

วางแผนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด

ด้านกิจกรรมนักเรียน โรงเรียนขาดสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับจัดกิจกรรม

หลายประเภท

ด้านการนิเทศงานวิชาการของโรงเรียน การจัดนิเทศการสอนให้กับครู

ไม่สามารถจัดได้อย่างสม่ำเสมอ

✓ ด้านการกำหนดให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา มี

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดครูสอนแทนในช่วงโมงที่ครูลาป่วยและลากิจ

ด้านการแนะแนว ครูแนะแนวมีเวลาไม่พอเพียงในการสำรวจปัญหาการ

เรียนของนักเรียน ครูทั่วไปยังให้ความร่วมมือไม่ดีพอต่อการปฏิบัติงานของครูแนะแนว

ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ครูผู้สอนไม่สนใจในการวิเคราะห์

ข้อสอบ เพื่อนำมาปรับปรุงและทำคลังข้อสอบ

ด้านการวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ ไม่มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ

การปฏิบัติงานทางวิชาการของครู เพื่อนำมาปรับปรุงในการปฏิบัติงานครั้งต่อไป การติดตามและการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูยังเป็นระบบที่ไม่เหมาะสม

2.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารงานวิชาการ ได้ผลดังนี้

ก. ผู้บริหารงานวิชาการ 7 ตำแหน่ง ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาใน 5 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาพัฒนาบุคลากร กลุ่มวิชาการงานและอาชีพ มี

ความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ 5 ประเภท คือ ตารางสอนและวิธีสอน การนิเทศงานวิชาการของโรงเรียน การกำหนดให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการ การแนะแนว การวัดและประเมินผลการศึกษา แต่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการอีก 5 ประเภท คือ หลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร วัสดุอุปกรณ์และการใช้แหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น ห้องสมุดเพื่อการศึกษา ค้นคว้า กิจกรรมนักเรียน การวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ เมื่อพิจารณาความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารงานวิชาการ เป็นรายคู่แล้ว พบว่ามี เฉพาะปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร เพียงด้านเดียวที่ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นแตกต่างกับหัวหน้าหมวดวิชาในกลุ่มวิชาพัฒนาคุณภาพ

- ข. ผู้บริหารงานวิชาการ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และกลุ่มหัวหน้าหมวดวิชา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ 3 ประเภท คือ การจัดตารางสอนและวิธีสอน วัสดุอุปกรณ์การสอนและการใช้แหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น การวัดและประเมินผลการศึกษา แต่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการอีก 7 ประเภท คือ หลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร ห้องสมุดเพื่อการศึกษา ค้นคว้า กิจกรรมนักเรียน การนิเทศงานวิชาการ การกำหนดให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการ การแนะแนว การวางแผนเพื่อปรับปรุงงานวิชาการ แต่เมื่อพิจารณาความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารงานวิชาการ เป็นรายคู่แล้ว พบว่ากลุ่มผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการและกลุ่มหัวหน้าหมวดวิชา มีความคิดเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการทั้ง 7 ประเภทนั้น

2.3 ผู้บริหารงานวิชาการได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า การบริหารงานวิชาการแต่ละประเภทนั้นมีปัญหาปลีกย่อยอีกมาก ซึ่งปัญหาเด่น ๆ ที่ผู้บริหารงานวิชาการ เสนอเพิ่มเติม เรียงลำดับตามที่มีผู้เสนอจำนวนมาก ไปน้อยดังนี้

1. ห้องสมุดมีหนังสือไม่พอเพียง
2. หนังสืออ่านประกอบ คู่มือครูและ เอกสาร เกี่ยวกับหลักสูตรมีน้อยมาก ไม่พอเพียง
3. ครูแนะแนวมีจำนวนน้อย ไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน
4. โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการจัดและสอนกิจกรรม
5. นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการทดสอบ เพื่อการประเมินผล
6. ครูไม่เอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย
7. ผู้นิเทศงานวิชาการของโรงเรียนยังขาดความรู้และความเชี่ยวชาญ
8. การวางแผนปรับปรุงงานวิชาการมีงบประมาณจำกัด ทำให้ขาดเครื่องมือในการทำแผนงานให้เต็มรูป
9. โรงเรียนขาดยานพาหนะในการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่
10. บางหมวดวิชามีจำนวนครูไม่พอ ชั่วโมงสอนจึงมาก เตรียมการสอนไม่ดีพอ

#### การอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษามัธยมศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา ผู้วิจัยอาจอภิปรายผลการวิจัยแยกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. ผู้บริหารงานวิชาการให้ความคิดเห็นว่า การบริหารงานวิชาการด้านต่าง ๆ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ได้กระทำมาเป็นเวลาต่อเนื่องกันตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2521 จนถึงปัจจุบันพุทธศักราช 2526 รวมเวลา 6 ปีการศึกษา ปัญหาย่างยากต่าง ๆ ที่เคยเกิดขึ้น ผู้บริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้ศึกษา ปรับปรุง แก้ไขให้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้คำแนะนำชี้แจงการบริหารงานวิชาการดังกล่าวนั้น โรงเรียนต่าง ๆ ร่วมมือกันปรึกษาหารือ หาวิธีการเพื่อให้

การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ดังเช่น กลุ่มโรงเรียนมีบทบาทในการควบคุมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ถึงแม้ว่าการบริหารงานวิชาการจะมีปัญหาในระดับน้อยก็ตาม ยังมีปัญหาที่ผู้บริหารงานวิชาการส่วนใหญ่ลงความเห็นว่า การปฏิบัติบางอย่างเป็นปัญหาเด่น ได้แก่ โรงเรียนไม่สามารถเปิดสอนวิชาชีพให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นได้ ครูไม่ปรับปรุงวิธีสอนให้เป็นไปตามแบบใหม่ เช่น แบบแก้ปัญหา แบบสืบสวนสอบสวน แบบสร้างสถานการณ์จำลอง โรงเรียนไม่มีความคล่องตัวในการให้นักเรียนได้เรียนรู้จากทรัพยากรนอกโรงเรียน เช่น สถานฝึกอาชีพ ครูขาดความสามารถในการวางแผนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด โรงเรียนขาดสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับจัดกิจกรรมหลายประเภท การจัดนิเทศการสอนให้กับครูไม่สามารถจัดได้อย่างสม่ำเสมอ หัวหน้าหมวดวิชามีปัญหาเกี่ยวกับการจัดครูสอนแทน ในช่วงที่ครูลาป่วยลากิจ ครูแนะแนวมีเวลาไม่พอเพียงในการสำรวจปัญหาการเรียนของนักเรียน ครูทั่วไปยังให้ความร่วมมือไม่ดีพอต่อการปฏิบัติงานของครูแนะแนว ครูไม่สนใจในการวิเคราะห์ข้อสอบ เพื่อนำมาปรับปรุงและการทำคลังข้อสอบ ไม่มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางวิชาการของครูเพื่อนำมาปรับปรุงในการปฏิบัติงานครั้งต่อไป การติดตามและการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูยังเป็นระบบที่ไม่เหมาะสม ปัญหาดังกล่าวนั้นจะให้หมดไปคงเป็นการยากเพราะโรงเรียนต่าง ๆ จะมีความพร้อมได้ไม่เท่าเทียมกัน สิ่งที่โรงเรียนขาดกล่าวโดยทั่วไปคือ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร เป็นผลต่อเนื้อที่ทำให้การบริหารหลักสูตรเพื่อจะให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างครบถ้วนมิได้ เป็นไปทำนองเดียวกันกับที่กรมวิชาการเคยศึกษาและรวบรวมปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ทั้งในโรงเรียนส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ประจำปีงบประมาณ 2523 ซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับสภาพโรงเรียนและการบริหารหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน การจัดบริการแนะแนว การประเมินผลการเรียน<sup>1</sup> ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะสอดคล้องกับผลการวิจัยของวุฒิ จุลพรหม ที่พบว่าในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้บริหารงานวิชาการยังขาดความรู้ความสามารถในการนิเทศและการวางแผน ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ ห้องเรียน บุคลากร<sup>2</sup> และบางปัญหาสนับสนุนผล

<sup>1</sup> กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, สรุปการติดตามผลและแนะนำการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2523 : หน้า 1 - 3

<sup>2</sup> วุฒิ จุลพรหม, "การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521) หน้า จ.



การวิจัยของ อเนก ทิรัญ ที่พบว่าในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคกลางยกเว้นกรุงเทพมหานคร ผู้บริหารงานวิชาการยังขาดความรู้ความสามารถในด้านการวัดผล การประเมินผลการศึกษา และกำรนิเทศ<sup>1</sup> ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ สุวัตร สิทธิหล่อ ที่พบว่าการบริหารงานวิชาการ มีปัญหาคือขาดนักวิชาการและการวางแผนที่ดีในการปรับปรุงงานวิชาการ<sup>2</sup>

การมีปัญหาในการบริหารงานวิชาการนั้น ควรได้ศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาดังที่ วิชัย ราษฎร์ศิริ เคยทำการวิจัยพบว่า การบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา 5 จะต้องมีการวางแผน จัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ ให้พร้อม ได้แก่ การประชาสัมพันธ์หลักสูตรใหม่ให้บุคคลทั่วไปทราบ จัดทำเอกสารหลักสูตร วัสดุประกอบหลักสูตรอย่างพอเพียง จัดระบบงานในโรงเรียนจะต้องมีหน่วยงานอะไรบ้าง ทำหน้าที่อะไร และแต่ละหน่วยจะประสานสัมพันธ์กันอย่างไร จัดเตรียมอาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์การสอน บุคลากร การประเมินผล การใช้หลักสูตร<sup>3</sup> สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นโรงเรียนมีพร้อมหรือไม่ สำรวจดูว่าสาเหตุใดทำให้เกิดปัญหาใด ก็หาทางขจัดเหตุที่ทำให้เกิดปัญหานั้น ๆ จะช่วยให้ปัญหานั้นมีน้อยลงหรือหมดไป

2. จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชามีความคิดเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการบางปัญหานั้น อาจเป็นเพราะผู้บริหารงานวิชาการแต่ละตำแหน่งนั้นมีหน้าที่ความรับผิดชอบต่างกัน ดังเช่นคำกล่าวของ อภิรมย์ ณ นคร ที่ว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญมากที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนควรรับผิดชอบงานวิชาการเป็นอันดับแรก ต้องเป็นผู้นำทางวิชาการโดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้น

<sup>1</sup> อเนก ทิรัญ, "การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง"

(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า จ.

<sup>2</sup> สุวัตร สิทธิหล่อ, "การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพลศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526) หน้า ง.

<sup>3</sup> วิชัย ราษฎร์ศิริ, "การใช้หลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2518 ในเขตการศึกษา 5" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้า 20.

เตือนครู ให้คำแนะนำ ประสานงานให้ครูทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอน<sup>1</sup> ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการเป็นผู้ที่รับผิดชอบด้านวิชาการรองจากผู้บริหารโรงเรียน มีอำนาจในการวินิจฉัย สั่งการ ตัดสิน ในขอบข่ายของงานที่ได้รับมอบหมาย ได้แก่ วางโครงการดำเนินงานด้านการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียน ควบคุมดูแลการจัดตารางสอน จัดให้มีการทำโครงการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรและปรับปรุงให้ใช้ได้อยู่เสมอ ร่วมมือกับหัวหน้าหมวดวิชาวางนโยบายเกี่ยวกับการเรียนการสอน สนับสนุนให้มีการค้นคว้า ทดลอง ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น อบรมชี้แจงครูให้เข้าใจวิธีการปฏิบัติทางวิชาการ จัดทำคู่มือครู คู่มือการเรียนของนักเรียน จัดให้มีโครงการในกิจกรรมทางวิชาการ ศึกษานั่งส้อมแบบเรียน อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ส่วนหัวหน้าหมวดวิชารับผิดชอบ ควบคุมดูแล แนะนำครูในหมวดของตนอย่างใกล้ชิด การเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับหัวหน้าหมวดวิชาเป็นอย่างมาก หน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาดังเช่น การวางแผนการสอน นิเทศครู ควบคุมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามโครงการ ให้คำปรึกษาแก่ไขงานวิชาการ ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถ จัดหาอุปกรณ์ใช้ในหมวด ควบคุมการวัดและประเมินผล เป็นต้น<sup>2</sup>

หน้าที่ของผู้บริหารงานวิชาการดังกล่าวจะชี้ให้เห็นว่า การจะลงความเห็นว่าเป็นงานด้านใดเป็นปัญหาหรือไม่ มากน้อยเพียงใดนั้นย่อมแตกต่างกัน ดังที่การวิจัยนี้ปรากฏผลว่า ผู้บริหารงานวิชาการมีความเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับปัญหาหลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร ท้องสมุดกิจกรรมนักเรียน การนิเทศงานวิชาการ การกำหนดให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการ การแนะแนว การวางแผนเพื่อปรับปรุงงานวิชาการ ความคิดเห็นที่มีแตกต่างกันอาจเนื่องจากความสนใจของผู้บริหารงานวิชาการ ดังที่เคยมีผู้วิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสนใจงานวิชาการน้อยกว่างานด้านอื่น หรือให้ความสนใจต่องานวิชาการไม่มากเท่าที่ควร ได้แก่การวิจัยของ พิสิฐ คงเมือง<sup>3</sup>

<sup>1</sup> อภิรมย์ ณ นคร, "การบริหารงานวิชาการ" ในเอกสารประกอบการบรรยายวิชาหลักการบริหารโรงเรียนมัธยม (พระนคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2517); หน้า 43.

<sup>2</sup> กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, คู่มือผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา, หน้า 209 - 211

<sup>3</sup> พิสิฐ คงเมือง, "การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า ฉ.

การวิจัยของ วุฒิ จุลพรหม<sup>1</sup> การวิจัยของ สุรัตน์ เจียรตระกูล<sup>2</sup> การวิจัยของ อเนก หิรัญ<sup>3</sup> และการวิจัยของ สุดใจ ใสสุก<sup>4</sup> เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคกลาง และในกรุงเทพมหานคร ตามลำดับ

### ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้จะเห็นว่า การที่จะลดปัญหาการบริหารงานวิชาการให้น้อยลง หรือหมดไปนั้น อันดับแรกต้องเริ่มที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญแก่งานวิชาการมากขึ้น มิใช่เพียงแต่เป็นผู้กำหนดนโยบายทั่ว ๆ ไป และมอบอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานแก่ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการเท่านั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องคอยสอดส่องดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อทราบว่ามีผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการดำเนินงานร่วมกับหัวหน้าหมวดวิชาและครูทุกคนอย่างไร โดยวิธีการดังนี้

1. มีคณะกรรมการดำเนินการบริหารงานวิชาการโดยกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ให้ครอบคลุมทุกด้าน และเด่นชัด

---

<sup>1</sup>วุฒิ จุลพรหม, "การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคบริหารการศึกษาศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521); หน้า จ.

<sup>2</sup>สุรัตน์ เจียรตระกูล, "การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคเหนือ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคบริหารการศึกษาศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า จ - ฉ.

<sup>3</sup>อเนก หิรัญ, "การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคบริหารการศึกษาศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า จ.

<sup>4</sup>สุดใจ ใสสุก, "การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคบริหารการศึกษาศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า ฉ.

2. กำหนดโครงการเกี่ยวกับด้านวิชาการให้เป็นที่แน่นอนทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยการสำรวจจากครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มวิชาแล้วนำมาเขียนโครงการ
3. มีการประชุมปรึกษาหาทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทางด้านวิชาการตลอดเวลา
4. สนับสนุนให้ครูทุกคนมีความรู้ความสามารถทางวิชาการด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสม โดยการจัดฝึกอบรมในด้านวิธีการสอนแบบใหม่ การวัดผล การรู้จักใช้ห้องสมุด และการแนะแนวให้ เป็นประโยชน์ต่องานวิชาการให้มากที่สุด
5. ควรมีการวิจัยวิชาชีพในห้องถิ่นและริเริ่มในการสร้างหลักสูตรวิชาชีพขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
6. ผู้บริหารควรให้ความสนใจและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ใช้ทรัพยากรภายนอกโรงเรียนมาเป็นประโยชน์ต่อการเรียนของนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น
7. ในด้านการขาดสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรม เนื่องจากสถานที่ของโรงเรียนมีจำกัด ดังนั้นผู้บริหารควรประสานและขอความร่วมมือกับหน่วยราชการหรือเอกชนที่มีสถานที่ เช่น สนามกีฬา สนามเทนนิส แคมปัสดิน ฯลฯ เพื่อขอใช้บริการเป็นกรณีพิเศษ
8. ควรจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อสอบในแต่ละกลุ่มวิชาเพื่อนำมาเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนและการสอบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
9. ติดตามการปฏิบัติงานและมีการประเมินผลงานวิชาการในทุก ๆ ด้านโดยจัดทำอย่างต่อเนืองและอาจอาศัยผู้เชี่ยวชาญภายนอกเข้ามาช่วยเหลือเพื่อให้งานวิชาการก้าวหน้าต่อไป

#### ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรจะได้ศึกษาถึงปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในเขตการศึกษาต่าง ๆ
2. ควรจะได้ศึกษาถึงปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ทั้งในส่วนกลางและเขตการศึกษาต่าง ๆ
3. ควรจะได้มีการศึกษาถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีส่วนทำให้การบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนแตกต่างกัน
4. ควรจะได้มีการศึกษาถึงการบริหารงานแต่ละด้านของงานวิชาการโดยละเอียด เช่น งานด้านการประเมินผลการเรียน การแนะแนว ฯลฯ
5. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างงานบริหารด้านวิชาการกับบริหารด้านธุรการ ปกครอง บริการ